

Stockholm den 23 februari 2017

Till Finansdepartementet
Fi2016/04014/K

Remissvar ang. betänkandet *Ordning och reda i välfärden* (SOU 2016:78)

Avgränsning och sammanfattning

Detta remissvar avser betänkandet *Ordning och reda i välfärden* (SOU 2016:78) som lämnades till regeringen den 8 november 2016 ("**Utredningen**"). Svaret avgränsas till den del av betänkandet som innehåller ett förslag till utformning av en vinstbegränsning. Creades återfinns inte på regeringens lista över remissinstanser, men använder sin lagliga rätt att lämna ett svar.

Creades avstyrker utredningens förslag i fråga om vinstbegränsning. Bolaget bedriver ingen verksamhet som omedelbart berörs av det nu aktuella förslaget, men påverkas indirekt då vi är verksamma inom svensk industri och näringsliv.

Om Creades

Creades är ett börsnoterat investeringsbolag som är långsiktig engagerad ägare i mindre och medelstora noterade och onoterade bolag. Vi förvaltar drygt 3 miljarder i en portfölj med såväl större som mindre bolag. Våra viktigaste innehav utgörs av Avanza, Lindab, Transcom, NOTE, Kitron, Acne Studios, Inet, Global Batterier, Röhnisch och Tink.

Vår affärsidé är att investera i verksamheter där Creades kan fungera som en engagerad ägare. Många av våra nuvarande bolag har startat som små entreprenörsdrivna bolag och över tiden vuxit till stora stabila bolag. Såväl vårt största noterade innehav Avanza som vårt största privata bolag Acne Studios är goda exempel på små bolag som växt till nordiska marknadsledare och på olika sätt förändrat sina branscher till det bättre för såväl kunder som ägare – En förändring som knappast varit möjlig om finansbranschen eller modebranschen underkastats samma begränsningar som utredningen föreslår för välfärdssektorn. Vår förståelse är dock att det är just förändring och förbättring för kunder och ägare som krävs för att välfärdssektorn skall lyckas möta de framtida utmaningar man står inför.

Skälen till Creades ställningstagande

Creades motsätter sig Utredningens förslag av följande tre huvudanledningar:

- *Utredningen fokuserar tidigt och ensidigt på att begränsa vinst för privata aktörer:* Redan i direktiven till utredningen blir det uppenbart att utgångspunkten är politisk och att det är de privata företagen som är måltavlan. Frågan ställs aldrig *om*, utan endast *hur* en reglering av vinsten ska ske: "En särskild utredare ska utreda förutsättningarna för och föreslå hur den offentliga finansieringen av privat utförda välfärdstjänster bör regleras" (se s. 1 i Dir. 2015:22). Denna ansats kan bäst liknas med en läkare som ställer diagnos baserat på vilken medicin han vill skriva ut istället för att, som brukligt, ordinera medicin baserat på diagnosen.
- *I den mån Utredningen trots allt ägnar sig åt diagnosen, bortser man från fakta som pekar i andra riktningar än den önskade slutsatsen:* Utredningen konstaterar förvisso korrekt att det inte finns empiriska belägg för att överskott skulle försämra kvaliteten inom omsorg och vård men bortser likväl från detta med argumentet att det finns "få objektiva kvalitets- och resultatmått som kan avspegla verksamheternas kvalitet". Detta påstående stämmer inte. Tillgänglig data och genomförd forskning visar att privata aktörer i allra högsta grad bidragit till att såväl kvaliteten som resursanvändningen inom svensk omsorg och vård har förbättrats i takt med att andelen privata utförare ökat. Som exempel har nöjdheten i äldreomsorgen enligt Socialstyrelsens brukarundersökningar ökat från 72 % nöjda och mycket nöjda 2007, till klart över 80 % i mätningar som utförts på senare år, under en period som andelen privat utförd omsorg ökat.¹ Vidare finns internationella studier som visar att svensk äldreomsorg håller en generellt hög kvalitet som står sig väl i jämförelse med såväl hur det varit historiskt i Sverige som internationellt². Inom såväl äldreomsorg som annan omsorg har kvaliteten ökat samtidigt som kostnadsutvecklingen hållits tillbaka, vilket lett till en mer effektiv resursanvändning³.
- *Den föreslagna medicinen riskerar få långtgående och oönskade biverkningar:* Utredningens huvudsakliga slutsats och rekommendation – att kraftigt reglera och begränsa möjligheten till vinst för privata utförare – får inte bara negativa effekter för de småföretagare och entreprenörer som inte kommer kunna fortsätta sin verksamhet. En lika oönskad som

¹ Socialstyrelsens 2008-2016, Öppna jämförelser - Nationella brukarundersökningar inom vård och omsorg

² Se exempelvis Health Age Internationals ranking av länder samt OECD:s databaser

³ Se exempelvis SKL:s årliga jämförelser av kostnad per brukare, samt Socialstyrelsens jämförelse av kostnader per plats i äldreomsorgen.

oundviklig bieffekt är att förslaget även leder till en lagstiftad ineffektivitet då de företag som idag levererar väl fungerande välfärdstjänster kommer tvingas driva sin verksamhet mer ineffektivt, t.ex. genom att investera i fasta tillgångar så som fastigheter istället för att investera i utveckling av personal och processer där pengarna rimligen gör mer nytta för oss alla.

Tankar om alternativa diagnos- och behandlingsmetoder

I direkt anslutning till den i föregående stycke anförda kritiken till Utredningen och dess slutsatser, vill Creades erbjuda några tankar om alternativa diagnos- och behandlingsmetoder som möjligen kan leda till ett längre och hälsosammare liv för den svenska välfärden.

Vi tror att fokus bör riktas in mot att undersöka vilka förändringar vi kan göra för att säkerställa att vi får den bästa tänkbara användningen av våra skattemedel i form av högkvalitativ välfärd som kommer alla medborgare tillgodo. Några hypoteser på frågor att beakta är:

- Varför skulle inte offentligt finansierad verksamhet inom välfärden kunna levereras av privata aktörer när det fungerar väl inom andra områden i samhället?
- Har kommuner och landsting tillräcklig beställarkompetens för att säkerställa en hälsosam konkurrens mellan utförare – såväl offentliga som privata?
- Finns ett tydligt regelverk som utförare skall förhålla sig till och finns tillräckliga system för att mäta och följa upp kvalitet och regelefterlevnad av de som utför tjänsterna?
- Finns det tillräckliga sanktioner att ta till för de som inte möter dessa regler och kvalitetskrav?
- Finns det andra, mer systematiska, problem i välfärden som inte är kopplade till frågan om privata eller offentliga utförare? Är till exempel dagens skolväsende, med långt gående möjligheter för enskilda skolor att välja sitt elevunderlag, förenligt med ambitionen att erbjuda en jämn och hög utbildning för alla?
- Är det rimligt att enskilda skolor har dagens frihetsgrader för betygssättning eller krävs tydligare rikslinor i form av centrala, normerande prov för att begränsa den betygsinflation som stigande betyg och sjunkande Pisaresultat indikerar?
- Har den av hävd traditionella vårdsektorn tillräckligt fokus på att tillvarata de möjligheter digitaliseringen erbjuder?

Avslutning

Vårt namn Creades är hämtat från nationalekonomen Schumpeters idéer om "Creative Destruction", det vill säga idéen att nya tekniska eller ekonomiska landvinningar tenderar att riva ned och bygga om äldre befintliga strukturer till något för alla bättre och mer ändamålsenligt.

Vår starka farhåga är att Utredningen som den nu är utformad kommer leda till den raka motsatsen – En förstörelse av den kreativitet som är nödvändig för att reformera och anpassa våra framtida välfärdssystem!

Det är i det ljuset som Creades lämnar detta remissvar och avstyrker utredningens förslag.

Med vänlig hälsning

Sven Hagströmer
Styrelseordförande
Creades AB

John Hedberg
Verkställande direktör
Creades AB